

AAN MIJNHEER BENSLEY, BOEKDRUKKER
TE BOLT-COURT, FLEET-STREET.

*Waarde Broeder in den Heere en in iet vleesch
geliefde Thomas!*

Daar ik vroeger heb ondervonden, en ik het nu voor zeker houdt, dat gij de zorgvuldigste en oplettendste drukker zijt voor al uwe klanten, zend ik U, mijn waarde Thomas deze papieren. Ik vertrouw dan nu ook, dat gij bij terugzending ze goed droog en netjes zult inpakken. Dat gij ook de nommers goed in orde zult stellen, goed op den tijd van verzending zult letten, en op alles beter acht zult geven, dan bij menig boekdrukker het geval is. En in dit vertrouwen verzoek ik u nu, om 's Heeren wil, dit geschrevene, woordelijk uit te geven, en wel zoo woordelijk als gij het van mij hebt ontvangen.

Door een goddeloos mensch, die in tegenspraak is met zaken, die mij zwaarder wegen dan lood, en die mij beter schijnen geschikt te zijn voor een aartsengel, dan voor een zondaar die aan zichzelf wanhoopt en die geene geleerdheid of bekwaamheden bezit, word ik gedrongen. „Maar door de genade Gods ben ik dat ik ben” En daar de Heere mij schaapherder gemaakt heeft, moet ik de lammeren der kudde tegen iederen wolf in schaapskleederen verdedigen. Ik geloof dat beide mijn schild en beukelaar, de WAARHEID zijn en onder hare bescherming behoef ik geen gevaar te vreezen, daar ons bevolen wordt te staan voor de waarheid. Indien gij iets in deze bladen vindt, dat de heerlijkheid of den glans der waarheid schijnt te verduisteren, zeg mij dat. Breng uwe *tegenwerpingen in, en laat ze in

een rechte weegschaal gewogen worden. Ik ben mijzelf van mijne onbekwaamheid bewust ; maar ik durf het vaandel van Christus niet te verlaten wanneer Zijn woord zoo stout wordt aangevallen, door zulk een hardnekkig, heerschzuchtig, stoutmoedig, verhard, ongevoelig, verward, betooverd en hoogmoedig opstandeling. De man is geloof ik, geboren te Maidstone in Kent, en (tot mijn verdriet moet ik het zeggen) bij ons aangesloten. Het was met de grootste moeite dat hij zich ingang bij ons verschaftte, want ik was ten volle overtuigd, dat de persoon, die zijn vermeende Vader was, in waarheid niets van God kende. En deze zaak, met vele andere, heeft aanleiding gegeven dat het gevoelen, 't welk mij steeds nabij gebleven is, bevestigd werd, namelijk, dat niemand aan anderen kan verkondigen, wat 'hij zelf nooit heeft ondervonden ; of met andere woorden, dat een kind des vleesches, nooit den Geest Gods aan anderen kan bekend maken. Een kind der dienstbaarheid kan nooit in aanmerking komen, om een andere in vrijheid te stellen. Dit verklaart ons ook de Schrift. — Zooals de priester is, is ook het volk. En ten opzichte van vergaderingen is het even zoo: „Zooals de moeder is, is hare dochter.” Mij is bekend geworden, dat er onder ons weinig gevonden worden, die met den zuurdeeg van dien ellendigen en gevaarlijken man doortrokken zijn. En daar gij met ons huishouden vereenigd zijt, zou ik gaarne willen, dat gij die tegenstanders leerdet kennen, opdat wij ons zelve van dien ouden zuurdeeg zouden kunnen reinigen, om een nieuw deeg te zijn. Wat mij aangaat, ik hoop mij in dat werk nooit slap aan te stellen, want het wordt ons allen door den Heere zelve strikt bevolen en als een plicht opgelegd. Wij hebben lang gepoogd om de deur die naar de kudde leidt, zoo eng mogelijk te maken, en velen hebben er over geklaagd dat zij te eng was.

Maar voor dien ellendigen en nietswaardigen man schijnt zij ons nog veel te wijd toe, wat ik hoop dat voor ons allen een nuttige les- moge zijn. Toen hij tot ons kwam had hij een Kain's aangezicht, hetgeen de oorzaak was, dat wij hem zoo nauw onderzochten, en hem met zulk een weerzin aannamen. Maar de Satan had hem goed voorzien, en goed raad gegeven. Op deze wijze zoekt die vijand van God zich in de wereld met zijne goddeloosheid in te dringen, maar niettegenstaande al zijne pogingen, zal hij te niet worden gedaan, en niemand zal hem helpen.

Ik kan niet nalaten te denken, of de tooverij van dien ellendeling, werd mij een paar maanden geleden, in den droom geopenbaard. Op een Zaterdagnacht, droomde ik, dat ik op een dorschvloer was. Op die vloer lag wat tarwe, wat kaf en wat stroo, waarop bijzonder mijne aandacht gevestigd werd. Eensklaps zag ik een wolf, met een gestreepte huid, op den vloer komen, en stilletjes onder een hoop stroo wegkruipen. Toen kwamen er nog twee andere, en zoo ging het voort tot dat er zeven bij elkander zaten. Maar daar er geen stroo genoeg was, waren zij genoodzaakt om op elkander te kruipen, maar geen van allen, kon zich zóó bedekken, dat hij geheel verborgen was. Ik gaf nauwkeurig acht, hoe zij zaten, en mijzelven herinnerende, dat ik een oud geweer dat geladen was, op den dorschvloer had, greep ik het, en beproefde zoo aan te leggen, dat ik er drie van hen raken en wonden kon, al doodde ik er geen een. Maar mijn geweer ging niet af. Daarom probeerde ik het op een andere manier. Ik nam mijn geweer bij de loop om drie van hen met de kolf de lendenen af te slaan, en hen zoo doende buiten staat te stellen, hunne achterdeelen mede te sleepen, ten minste om hen de gelegenheid af te snijden om zich te verdedigen of weg te loopen. Zooals ik dacht deed ik. Ik wondde ze alle drie, maar door mijn hevige

zwaai met mijne armen ontwaakte ik.

Ik herinnerde mij dien droom later duidelijk, en ik twijfel **er** niet aan, of zij is **nu** ten deele vervuld. Ik **geloof** dat de dorschvloer, de kerke **Gods** beteekent, en waarbij **zij** ook wel vergeleken wordt. De hoop tarwe beduidt **de** uitverkorenen **Gods**, die bestempeld worden met den naam van tarwe, die in de schuur verzameld wordt. Matth. 13 : 30. Met het kaf werden de lichtvaardige, **genadelooze** belijders beteekend. Matth. 3 : 12, **en** het **stroo** dacht mij, valsche leerstellingen te zijn. 1 Cor. 3 : 10. De wolven kwamen mij voor, **dwalende** menschen te zijn, die op den vloer of in de kerken komen, om **de** godzaligen te verleiden. Zij zijn verborgen onder **het stroo** van valsche leerstellingen, de leugen tot hun toevlucht stellende, zooals de Schrift getuigt : „Wan!, ik weet,” **zeide** Paulus „**dat** na mijn vertrek, zware wolven tot u zullen inkomen, die de kudde niet zullen sparen ; ja, uit uzelfen zullen mannen opstaan, sprekende verkeerde dingen om de discipelen achter hen af te trekken.” Hand. 20 : 29–30. Maar het **stroo** **was** niet voldoende, om één der wolven geheel te verbergen. En het schijnt mij toe, dat vele begenadigden, het bedrog van **zulk** een **nieuwen** bedrieger opmerken, hoewel eenige weinige met hem onder het **stroo** zich bevinden. Dat mijn geweer niet afging deed mij kennen dat al de waarheid, die ooit van den **predikstoel** verkondigd is, ongenoegzaam is, om den bedrieger van zijn dwaling te **overtuigen**. Maar dat **ik** er ten laatste drie verwondde gaf mij eeniger mate moed om mijne pen ter hand te nemen ; en als dat **nog** niet helpt, moeten wij de roede van Paulus gebruiken.

Ik **zal** er u **geene** **verschooning** voor vragen dat ik **u** met **droomen** lastig ben gevallen, omdat ik er grond voor heb, om **zoo** te handelen : „Die een droom heeft, die vertelle den droom.”

Waarde Thomas, genade zij met u. De vriendelijke groete aan uw vrouw, en aan den ouden discipel die bij u te huis ligt. Vergeet ook het kleine Armini-aansche huisgezin niet, dat ik om uwentwille liefheb, hoewel ik geen vriend ben, van zijne beginselen. Geloof mij, in den Heere Jezus, altijd te zijn de Uwe

w. *Huntington*.

Church-street (kerkstraat) Paddington, 3 Januari 1794.

AAN MIJNHEER BERRY,

Handelaar in reukwerk,

GREEK-STREET, SOHO.

Walworth, Zaterdag avond, 11 Mei 17'93.

Zeer geliefde Eend,

Ik heb uw schrijven -ontvangen, en zou het aanstonds beantwoord hebben, als ik het niet erg druk had gehad, gedeeltelijk door mijn voorgenomen reis naar het noorden, en gedeeltelijk door ons verhuisplan naar de Borough Hoogstraat te Mid Summer. Evenwel gevoel ik mij, zooveel mij doenlijk is, genegen, om aan uw verzoek te voldoen, als een kleine vergelding der vriendschap, die gij mij altijd bewezen hebt.

Dat gij mij getrouw bevonden hebt, waarde vriend, dagteekent van het eerste oogenblik af aan, dat ik genade gekregen heb. Ja waarlijk, de genade Gods, ik kan het naar waarheid betuigen, is overvloedig over mij geweest. Want ik heb het gevoeld en voel het tot op dezen dag, dat wanneer des Zaligmakers tegenwoordigheid, mij verlaten heeft, mijn hart dan niets anders is dan één' massa en put van verdorvenheid.

Maar wanneer het Hem behaagt in Zijnen hof te komen, trekt Hij. al onze genegenheden tot zich. Dan ontspringt de bron van „dankzegging” en „de Stemme des gezangs” wordt gehoord. En inderdaad lieve vriend, de gelukkigste en zoetste oogenblikken zijn dan, wanneer de Heere mij verwaardigt met een gezicht van het einde der reis, en de gedachten in mij verlevendigt, dat ik dan voor eeuwig bij Hem zal zijn. o, Gelukkige staat. o Onuitsprekelijk gezegende woning, waar die ellendige oude mensch nooit zal binnen komen ; neen geen lid of iets er van. Maar Jezus en wij zullen tot in alle eeuwigheid te samen leven en heerschen. Maar hier is mijn pen een beetje te veel met mijn hart medegegaan. Vergeef het mij.

Wat mijnheer Loud aangaat, waarnaar gij mij gevraagd hebt, daarover wil ik zoo duidelijk zijn als de tijd en het papier mij zullen toelaten. Ik heb hem zoo wat zeven jaar gekend, denk ik, en de twee laatste jaren vooral met eenige nadere kennismaking, van welken tijd af (om redenen die ik u aanstonds zal kenbaar maken) ik altijd zorgvuldig een gesprek met hem heb vermeden. Toen ik eerst met hem in kennis geraakte, zag ik hem niet alleen aan voor een godzalig mensch, maar ook als iemand van bijzondere bekwaamheden, gaven en genade. Inderdaad, ik achtte mijzelfen verre beneden hem, maar de Heere heeft gezegd: „Vele eersten zullen de laatsten zijn, en vele laatsten de eersten. Hij had een bijzondere aanleg voor lezen en studeren, waarom hij bij mij voor een man van wonderbare wijsheid en geleerdheid doorging. Maar nu ben ik er hard bang voor, dat zijn lezen en studeren, meer was om vooruit te komen, dan om in de godzaligheid te worden opgebouwd. De eerste dwaling in de leer die ik in hem ontdekte, is een jaar of vijf geleden, toen hij een van Winchester's boeken in Princes-straat bij ons aan huis bracht. Deze boeken

namelijk die mijnheer W. en ik hadden gelezen en veroordeeld, trachtte hij te rechtvaardigen, niet vrij uit, maar door te zeggen dat er veel goeds in gevonden werd enz. Maar toen wij hem de dwalingen aanwezen, liet hij spoedig zijn lieveling in den steek, ten minste zoo scheen het. Evenwel werd deze zaak als een getuige tegen hem beschouwd, en hoe stil hij zich ook hield, en hoe het ook scheen dat Loud's gemoed overtuigd was, bij elke voorkomende gelegenheid sprak hij er weer over.

'Daarna hadden wij het over de wet der zeden, als de leefregel van den geloovige, hetgeen hij eerst ontkende. Maar twee en een half jaar geleden, veranderde hij van gevoelen, en toen begon hij er bijna onophoudelijk over te twisten. Maar toen hij gedurig werd tegen gesproken, werd het hoe langer hoe erger; hij begon Mr. Huntington af te vallen en kwaad van hem te spreken, alsook van allen die hem hoorden. Van dien tijd af aan, begon ik mij voor hem te wachten, en dat doe ik tot nu toe, nog. Hij wilde voor één of twee Zondagen naar Tottenham-court en een derde misschien naar Providence gaan, toen ik bemerkte dat hij negen van de tien keeren onder de godsdienst zat te slapen. Dit verweet ik hem, twee jaar geleden, toen ik bijna twee uren lang zoo ik meen, met hem over de wet disputeerde. En hoewel ik hem eindelijk de mond stopte, kon ik toch zijn wederstrevige geest, niet machtig worden. Spoedig daarop werd hij door een hevige koorts aangetast. Zijne vrouw en twee kinderen kregen die ook. Ik moet bekennen dat het mij genoeg deed, dat hem die zware bezoeking trof, niet omdat ik zoo gaarne de ellende van een medeschepsel zie of hoor, maar omdat ik hoopte, dat hij, die altijd met de waarheid in strijd was, door den Heere zou gereinigd worden en gezuiverd van dien opstand, die zijn hart had ingenomen. Het smart mij

echter te moeten zeggen, dat hij, zooals de wijze man zegt, er uit kwam, als een dwaas in het mortier gestampt. Hij braakte nu wel geen vijandschap uit tegen de handelingen der Voorzienigheid, zooals hij vroeger wel gedaan had, omdat hij eenigzins de ondersteuning er van in zijne laatste ziekte had ondervonden. Maar, (de Heere kent mijne gedachten) als ik hem ontmoette, zag hij er zoo vervallen in zijn aangezicht uit, net als iemand die een boos opzet in zijn binnenste smeedt, tegen eenige weinige eerlijke, eenvoudige zielen, die hij bevond niet te kunnen benadeelen.

Niet lang daarna verhaalde mij onze waarde vriend Gilbert, dat hij een nieuwe leer had uitgevonden aangaande den persoon des Middelaars. Hij stelde namelijk dat Hij niet was God en mensch, met twee onderscheidene naturen ; maar dat het Woord, de tweede persoon, tot vleesch gemaakt was, of dat de Godheid was veranderd in de menschheid, in het lichaam der maagd. En dat als hij Jezus Christus met zijne lichamelijke oogen gezien had, dat hij dan met dezelfde oogen, in dat lichaam van Jezus het ware beeld Gods gezien zou hebben. Vijf maanden geleden ontmoetten wij hem in King-street, waar hij zich toen bevond. l'oen vroegen wij hem naar die nieuwe leer, en disputeerden er eenigen tijd over. Hij voerde toen aan, dat indien de Zaligmaker waarlijk uit het vleesch en bloed der maagd was genomen, dat Hij dan een zondaar was; en dat Zijn lijden en sterven, dan niet meer waarde zou hebben, als dat hij (Loud namelijk) als een martelaar zou sterven. Hij zeide te gelooven, dat Christus niet meer van het zaad der vrouw genomen had, dan zijn zakdoek (halende zijn zakdoek door zijne vingers) of als een trechter nam van den wijn of eene andere drank die er doorliep. De gelijkenisse Gods zeide hij, kon niet lijden, maar het was alleen eene algemeene, overgeleverde, opgemaakte uit-

drukking, zonder eenige schriftuurlijke grond. Wij haalden vele schriftuurplaatsen aan, die hij niet kon beantwoorden. Maar daar hij steeds bleef ontkennen, zeiden wij hem dat zijne dwaling, bijna, zoo niet geheel verdoemenswaardig was, en dat hij zich alzoo in een zeer beklagenswaardigen toestand bevond. Hij zeide echter dat hij zeer getroost was, want dat zijne leer zeer heilzaam was, en hij ze op de knieën had gekregen.

Dit zijn eenige van de vele goddelooze stellingen die hij voorstaat. Ik heb ook gehoord, dat sommigen door hem verleid zijn, en zijne goddelooze leerstellingen omhelsd hebben. Ik geloof, waarde vriend, dat als gij er nog één of twee met u naamt, en hem een bezoek aan huis bracht, gij dan oor en ooggetuige zoudt kunnen zijn van hetgeen ik u gezegd heb. Mijn papier is vol; en daarom eindig ik Mr. Berry vriendelijk groetende. Uw toegenegen vriend en broeder in onzen zeer dierbaren Heiland.

Peter Reed.

AAN MIJNHEER HAMILTON.

Vriend!

Gij hebt mijne gedachte gevraagd over den persoon des Verlossers, van arme, verloren zondaren, en die zijn deze :

- 1o. Dat Hij is de eeuwige Zoon, van den eeuwigen Vader, door onbegrijpelijke generatie.
- 2o. Dat deze Zoon, genaamd het Woord, dat bij God en God was, vleesch geworden is; of een mensch in de gelijkenis van zondig vleesch, in de gedaante van een mensch, en uit eene maagd geboren is.
- 3o. Dat deze Zone Gods, (eens wezens met den Vader

- en met den Heiligen (Geest) een menschenkind geboren zijnde, de Zone des menschen, gezalfd was met de 'volheid van den Heiligen Geest, en tot man opgroeide, de wet Gods volmaaktelijk in Zijn leven gehoorzamende. Dat Hij verzoeken, armoede enz. verdroeg, tot behoudenis van hen voor wie Hij een man van smarte, en verzocht in krankheden werd.
40. Dat deze Godmensch, door Zijn Almachtigen Vader staande gehouden werd, totdat Hij het oordeel op aarde besteld had, en dat toen het zwaard der gerechtigheid tegen Hem ontwaakte. Dat Hij werd alleen gelaten, dat Hij bezweek, den adem uitblies of zijn leven aflegde onder de last, die velen tot een rantsoen verstrekte.
50. Dat deze mensch Christus Jezus, bestaande uit lichaam en ziel, de ware God, zijn bloed gestort hebbende, en zijn leven afgelegd hebbende, begraven werd. Dat zijne ziel is afgedaald in de hel onder het vonnis des doods en den brandenden toorn Gods. Dat Hij daar bleef tot den derden dag, toen Zijn Vader (de laatste penning ter betaling ontvangen hebbende) Hem in den Geest rechtvaardigde, en de banden des doods losmaakte.
60. Dat Hij (God) bevrijd zijnde van de zware schuld, uit de gevangenis der hel uitging, zijn lichaam weder aannam en levendig maakte. En dat Hij alzoo het leven, dat Hij had afgelegd, met al de macht in hemel en op aarde, weder aannam, volgens datgene wat de Vader gewild had.
70. Dat deze God, na eenige dagen met lichaam en ziel ten hemel voer, in de heerlijkheid werd ontvangen en ter rechterhand Zijns Vaders was gezeten, waar Hij die dood was, maar nu leeft, eeuwig leeft, om voor ons te bidden.
80. Dat die ware ziel en dat ware lichaam, n.l. Jezus, God zelf, de ware God en het eeuwige leven alzoo

zal wederkomen, om de levenden en de dooden te oordeelen.

Zoodat Hij, die in het 1 ichaam ontvangen was en geboren uit eene maagd, die leefde en stierf, God was geheel God en niets dan God, wat zijn natuur of wezen aan gaat.

Zoo geloof ik, en daarom heb ik gesproken.

T. Loud.

AAN MIJNHEER LOUD.

Waarde Heer.

Twee brieven, U betreffende, gelezen hebbende, heb ik daarin Uwe leerstellingen aangetroffen. Deze leerstellingen zijn niet waar, en toen gij u zelve bij ons gevoegd hebt, hebt gij over die dingen niet gesproken en gij hebt ze ook niet beleden. Het zou mij zeer aangenaam zijn, aanstaande Maandag of Dinsdag morgen U aan mijn huis te mogen ontmoeten, daar het mijn plicht is, U te waarschuwen. Kunnen gij en ik dan niet overeenkomen, dan zullen wij eene vergadering beleggen. Denk ernstig na, en wees niet te haastig met op eene spotachtige manier te schrijven, alsof het maar over eene kleinigheid ging. Met Goddelijke zaken, is het gevaarlijk spelen.

Uwe in Christus zeer toegenegene

W. Huntington.

Church-street (Kerkstraat) Paddington 20 Dec. 1793.

AAN T. LOUD,

adres

MIJNHEER LONGMAN,

Muziek-instrument maker,

TOTTENIAM, COURT-ROAD (HOFLAAN.)

In uwe belijdenis, komen sommige zaken voor, die in strijd zijn met Gods woord. En daar het mij toeschijnt' dat gij zeer ijverig zijt, om uwe gevoelens te verspreiden, en dat gij er zeer vast in gegrond zijt, ben ik wel verplicht er de waarheid tegenover te plaatsen, op dat de eenvoudige kinderen Gods u mogen leeren kennen en u mogen verafschuwen. Ik weet dat er' ketterijen in de kerk moeten zijn, opdat de oprechten openbaar worden ; als ook dat zij die niet uit God zijn mogen worden ontdekt, en a's zij niet zelf weg gaan, men ze uit de gemeente des Heeren behoort uit te werpen. Nu, ik vrees dat dit laatste met u het geval zal zijn, dat gij het ten laatste tot uwe smart zult onder vinden, dat' ik de waarheid gezegd heb. Gij breekt door alle banden der waarheid heen, en gij stoot uzelf aan de donkere bergen, waarop duizenden de stoel der spotters hebben beklommen, totdat zij ten laatste in verwoesting en verderf zijn ter neder gestort. Dat gij bepaald stelt, en tegen alles in vasthoudt, toen gij bij mij aan huis waart dat de Godheid van Christus waarlijk in vleesch en bloed veranderd is; dat die Godheid aldus veranderd aan het kruis stierf, en dat de ziel van Christus ter helle voer en daar drie dagen en nachten verbleef, is geheel strijdig met de waarheid der Schrift. Daarom geloof ik ook dat gij elke plaats der Schrift die gij aanhaalde & zocht te verdraaien. En dat volgens uw stelling de kinderen Gods onder de wet zijn als een regel des levens, daarover verwonder

ik mij in het minste niet, om de eenvoudige reden, dat **gij** nooit van de wet zijt vrijgemaakt. Dit laatste blijkt duidelijk uit uwen hoogmoed en tegenstand tegen de waarheid, want de wet veroordeelt de ijdele roem niet. En daar gij het oude voorhangsel of deksel nog op uw hart hebt, is dit een ander bewijs dat gij nog nooit van dien berg zijt afgekomen. Uwe blindheid en onkunde in bovenstaande zaken bewijzen dat, en zelfs aan uw gelaat is het kenbaar, Inderdaad, nooit heb ik uwe godsdienst met mijn hart begeerd, van het eerste oogenblik af aan, dat ik kennis met u maakte, daarom was het niet dan met de grootste moeite dat gij onder ons ingang vond. Maar toen gij bij mij aan huis waart hebt gij mij gezegd dat gij niet wist wat gij geloofdet, en ik geloof dat gij het nog niet weet. **In uw eigen oogen zijt gij zeer wijs, maar ik geloof dat gij zeer onwetend zijt, en dat gij tegenwoordig verder van de waarheid zijt, dan ooit. Maar om verder te gaan.**

„Het woord is vleesch geworden.” Dat is waar, maar niet zoals gij het verstaat. be Godheid werd **niet** veranderd in vleesch en bloed. Dat zou verwisseling maar geen vereeniging zijn ; dat zou wezen de eene natuur in de andere te veranderen, **maar** niet twee onderscheidene naturen met elkander te **vereenigen**, zoodat zij één persoon uitmaken.. De eene zelfstandigheid in eene andere te veranderen, is verandering van wezen, maar geen vleeschwording. Zulk eene verandering van natuur verschilt veel van het aannemen door een goddelijk persoon, van de menschelijke natuur, in vereeniging met zichzelf. De eerste stelling is een dwaling, de tweede een evangeliewaarheid. Deze vereeniging, van eeuwigheid besloten, had plaats in het lichaam der maagd, niet nadat de menschelijke natuur geformeerd was, ook niet nadat zij geboren was, want dan zou het eene vereeniging

van twee personen, inplaats van eene vereeniging van twee naturen in één persoon geweest zijn. De Heilige Geest, die bij de schepping der wereld, over de water-vlakte zweefde, en het licht van de duisternis scheidde ; die de wateren der zee vergaderde, en het drooge land deed te voorschijn komen ; die de hemelen versierde, en het gelaat des aardrijks bekleedde met al het groene kruid, en het gras deed uitspruiten, had ook een hand in deze wonderbare en wondervolle ontvangenis. Daarom antwoordde ook de engel op de zedige vraag der maagd : „Hoe zal dat zijn,” enz. De Heilige Geest zal over u komen, en de kracht des Allerhoogsten zal u overschaduwten.” Onder die almachtige kracht en die vruchtbare overschaduwing nu, ging het zaad van de lendenen tot aan de buik. „Gij zult in uw lichaam (uwen buik) ontvangen enz.” zeide de engel. Daar nu had de wonderbare ontvangenis en wonderlijke vereeniging, tusschen den persoon des Zoons Gods en het zaad der Maagd, plaats. „Hij werd geboren” (naar Zijne menschheid) „uit eene vrouw” Hij was het zaad der vrouw, uit de zelfstandigheid van haar lichaam, geworden. En deze menschelijke natuur, werd door Jehovah zoo wonderlijk toebereid, dat zij niet in het minst door erfzonde besmet, noch eenige zondige zwakheid onderworpen was, opdat zij geheel zuiver mocht zijn, en zoo geschikt mogelijk, om met zulk een groot persoon vereenigd te kunnen zijn en opdat Adam, in onschuld, een afbeelding mocht zijn, van Hem die te komen stond. Daarom wordt Hij ook, hoewel uit eene vrouw geboren, dat HEILIGE ge-noemd. Wie kan een reine geven uit een onreine? Ik antwoord : dat kan de mensch niet. Maar de engel zeide tot Maria dat er bij God niets onmogelijk zijn zou, en daarom KAN God het doen, en God HEEFT het gedaan. „Gij hebt mij het lichaam toebereid.”

Verder, de MENSCHELIJKE NATUUR van Christus, be-

stond niet uit zichzelf, noch door zichzelf ; daarom wordt zij, dat heilige genoemd en geen persoon, omdat zij nooit eenig bestaan had, dan in vereeniging met het **EEUWIGE WOORD** ; welke vereeniging in he-t lichaam der maagd plaats had, en welke vereeniging nooit verbroken werd of zal worden. Wat meer zegt, deze aanneming der menschelijke natuur, en hare vereeniging met dezelve, maakte geen verandering noch stoornis in de godheid des Heeren. Hij was God van eeuwigheid, vóór dat deze vereeniging plaats had, en niet minder dan God met ons, nadat zij had plaats gehad ; en door deze vereeniging werd Hij wat Hij te voren niet was : „God geopenbaard in het vleesch,” welke openbaring in den laatsten tijd voor ons en nooit te voren plaats had.

De woorden „vleesch geworden,” beteekenen geen omzetting of verandering, van de eene natuur in een andere. Als wij van personen hooren die van adel, graaf, groote heeren, kanselier of kamerlid, geworden zijn, dan verstaan wij daardoor ook zulk eene verandering of omzetting niet, maar dat hun dergelijke eeretitels worden verleend en toegekend, en dat zij tot zulk of zulk een dienst zijn aangesteld. En als wij lezen, dat „het Woord is vleesch geworden,” beduidt dit, dat Hij met de menschelijke natuur, – of met een gewaad, in bloed gedoopt, bekleed was. En wanneer er gezegd wordt, „dat God, Jezus beide tot een Heere en Christus gemaakt heeft” beduidt dit „de bestemming Hem door God gegeven. Het was in Gods raad besloten, om de Godheid des Zoons, met de menschheid te vereenigen, en de Zoon stemde er in toe. De Vader bereidde het lichaam, welke natuur de Zoon aannam, en waarin Hij den wille Gods deed, die Zijns harten verlustiging was. In die natuur **werd** hij dus een tusschenpersoon, en een die bestemd was, om Koning en Middelaar te zijn. Als er gezegd wordt,

dat „de laatste Adam is geworden tot een levendmakenden Geest,” verstaan wij daar ook geen verandering of schepping door, maar dat de Heere des hemels, die een ongeschapen Geest is, bestemd en gezonden was, om de menschelijke natuur aan te nemen en in dezelve, doode zondaars, levend te maken, of „het eeuwige leven te geven aan zoovelen, als de Vader hem gegeven had.”

Mr. Loud, moet onderscheid leeren maken, tusschen het toebereide lichaam en Hem, die in hetzelfde nederkwam, om den wille Gods te doen ; tusschen het gewaad in bloed gedompeld, en het Woord, die het droeg ; tusschen de gift en den altaar, die de gift heiligde ; tusschen de tabernakel door God opgericht en de Schechina, die in dezelve woonde ; tusschen het voorhangsel (dat is te zeggen, Zijn vleesch) en de ankerplaats der hope, binnen het voorhangsel ; tusschen God en het vleesch waarin God was geopenbaard ; tusschen den troon der genade, (dat is de menschelijke natuur) Jes. 22 : 22-23, en Hem, die op den troon zit, die de eerste, en de laatste, de Almachtige is ; tusschen de tempel Zijns lichaam, en Hem, die hem in drie dagen oprichtte; tusschen de zelfstandigheid der maagd en de Vader van eeuwigheid; tusschen het lichaam, en de volheid der Godheid, die er lichamenlijk in woont ; tusschen de menschheid die toenam in grootte en wijsheid, en de oneindige wijsheid, en onmetelijkheid zelve, aan wiens wijsheid niet kan worden toegevoegd, en die niet grooter gemaakt kan worden, dan Hij is; tusschen den Zoon, die de dag van Jeruzalem% verwoesting niet wist, Mark. 13 : 22 en de alwetende God, wien niets kan verborgen zijn.

Als Mr. Loud, niet heter leert onderscheiden, zal hij nooit wijs worden tot zaligheid, al ware hij ook wijs, boven hetgeen geschreven is, en te wijs in zijn eigen oogen, om een dwaas te worden, opdat hij inder-

daad wijs moge zijn. God zal alle ijdele roem te schande maken ; Hij zal zijne wonderen voor de wijzen en verstandigen verbergen ; en daar Hij de wijzen in hunne eigene arglistigheid vangt, laat dan de wijze zich niet op zijne wijsheid beroemen want, die meent IETS te weten (van deze dingen) heeft nog nooit iets gekend gelijk men behoort te kennen. Wie is tot deze dingen bekwaam, waarbij een verkeerde pennestreek of iets dat onzen mond ontglipt een fundament voor verwoestende en verderfelijke ketterijen leggen kan. Maar hier moet onze bekwaamheid uit God zijn, en onze wijsheid moet van den Vader der lichten komen, omdat wij alleen in Zijn licht, het licht zien. Maar Mr. Loud, wierp mij tegen, dat Immanuël, God met ons, waarvan ik zeide, dat het God in onze natuur beteekende, eigenlijk zeggen wil, God MET ons, niet IN ons, en dus ook niet, God in onze natuur. Deze spitsvindigheden, mogen dienen om de zwakken te doen struikelen, en zichzelf in den doolhof der dwaling te verstrikken, maar zij zullen nooit in staat zijn, eenigen anderen zin aan het woord te geven, als hij de veiligste weg namelijk : „Geestelijke dingen, met geestelijke te zamenvoegende,” volgt.

De profeet zegt tot den koning Achaz, dat de Heere zelve, hem een teeken of wonder zal geven, en wel zulk een teeken, als nooit te voren, in deze wereld gegeven was. Maar als Immanuël, een naam die vroeger nooit in de Heilige schrift, voorkwam, en (die God met ons) beteekent, niet anders beduidt, dan Gods tegenwoordigheid met Zijn volk, dan was het geen NIEUW teeken, maar een teeken dat iedere heilige in alle eeuwen bezeten had. God was met Adam, met Abel, Seth en Henoeh, met wien Hij drie honderd jaar wandelde; met Noach, Sem, Abraham, Izaäk, Jakob, Jozef en Mozes en met Israël altijd, net zoo goed in Babel als in den tabernakel of tempel, ja zelfs tot den dood van Christus toe. // Israël is nooit van Zijn God

verlaten geworden.” Indien zin, kan Immanuël geen nieuw teeken zijn, maar is als zoodanig een zeer oud, ja even zoo oud als het woord. Maar dit wonder teeken is nooit geweest, dan in deze laatste dagen ; en Jeremia zegt dat het een nieuw teeken is, dat nooit te voren was, of geweest was. „De Heere heeft wat nieuws op de aarde geschapen, de vrouw zal den man omvangen.” Jer. 31: 22. De profeet geeft te kennen, dat de Scheppende kracht Gods in dit werk moet worden ten toon gespreid, zal de vrouw den man omvangen ; want dat is, zij zal onder de overschaduwende kracht des Allerhoogstèn, dit vreemde werk aangaan, een’ mannelijken zoon te baren, zonder de hulp van den man. Dit noemt Jesaja, een teeken, en Jeremia noemt het IETS of WAT nieuws, en wel ZOO iets, als nooit te voren was. — IETS NIEUWS ONDER DE ZON.

Het zamengestelde woord, Immanuël, kan ook, ZOO als (Mr. Loud zegt) dat het alleen, God IN ons, ZOU beteekenen niet ZOO genomen of verstaan worden. — Want God heeft van de schepping der wereld af, in al Zijne heiligen gewoond ; hunne lichamen zijn altijd tempelen des Heiligen Geestes geweest, zooals God gezegd heeft : „Ik zal in hen wonen, en onder hen wandelen.” Het woord Immanuël, moet dus eene beteekenis hebben, die van beide bovengenoemde, verschildt, en wil dus zeggen, „God met ons”, in een’ zin zooals nooit te voren. „Daarom zal de Heere zelve u een teeken geven,” zegt de profeet, „Ziet een maagd zal zwanger worden en eene zone baren, en men zal zijnen naam Immanuël noemen” hetwelk de Apostel zegt, dat „God met ons” beteekent. Het eerste wonder is — dat een reine maagd, zou ontvangen. En het WOORD ONTVANGEN of ONTVANGENIS, duidt aan, dat deze man, die zij omvangen zou, van haar zaad zou zijn ; want indien hij van haar zaad niet was, hoe moet men dan het woord ONTVANGENIS verstaan, ziende

dat de Schrift getuigt dat Satan's kop, door het zaad der vrouw zou vermorzeld worden, die naar zijne Godheid, in het afgetrokkene beschouwd, de Vader van allen, en dus niemands zaad is. Waar is het dus, dat Christus naar den vleesche, uit eene vrouw, en uit de zelfstandigheid van haar lichaam geworden is. En zodoende is hij vleesch van ons vleesch, en been van onze beenen; „Dit is eene groote, en nogtans, ware verborgenheid. Het derde gedeelte van het teeken is, – dat, nadat deze zoon, ontvangen en geboren was, de twee naturen, dezelfde bleven. De goddelijke natuur, wordt God genoemd, en DE MENSCHELIJKE NATUUR, wordt uitgedrukt, door het woord ONS, dat in zuivere tegenspraak is met de aantekening van Mr. Loud – ik bedoel namelijk met die van de verandering der Godheid in vleesch, zooals de papisten stellen, die voorgeven dat zij den Zaligmaker in een ouwel veranderen; want dan zou die verandering niet verder gaan, dan, „vleesch” met ons, daar toch Immanuël, God MET ons, is. De profeet toont ons hier ook aan, wanneer en waar die vereeniging plaats had, namelijk bij het zwanger worden der maagd en in haar lichaam. Niet, nadat het kind was gevormd, noch nadat het, zooals wij reeds hebben opgemerkt, geboren was, want dan was het eene vereeniging van twee personen geweest, en dus hetzelfde, waarop ieder geloovige, die met den Heere vereenigd is, aanspraak kan maken, wetende dat de zulken met Hem vereenigd, te zamen gevoegd en één geest met Hem zijn. Maar deze vereeniging had plaats zoo dra het zaad uit de lendenen naar de baarmoeder ging. „Gij zult zwanger worden, in uw lichaam ontvangen,” zeide de engel, en „het woord is vleesch geworden” in de baarmoeder, dat is : „Daar nam Christus de menschelijke natuur aan. Daar uit blijkt het nu duidelijk, dat eene vereeniging van twee

naturen, in één persoon, dit WONDER zijn zou; dat het dit ONGEHOORDE, dit heerlijk TEEKEN zou zijn, dat God geven zou. Dit is ook, HET GOEDE, dat den huize Israëls beloofd was, en het NIEUWS, dat God op de aarde scheppen zoude. Hieruit moet dus volgen, en wij mogen het er vrijelijk uit besluiten, dat Immanuël, God met ons, beteekend, God, in de menschelijke natuur, „God, geopenbaard in het vleesch,” of zooals de Heilige Schrift getuigt, al de volheid der Godheid, lichamelijk wonende in de menschelijke natuur van Christus, en zoo is, Immanuël, Christus of „God met ons,” zooals Hij nooit te voren was, en God, met al zijne kinderen, die vleesch en bloed zijn, en tot wier verlossing „hij hetzelfde aannam.” Maar dat Hij, HETZELFDE, d. i. vleesch en bloed aannam, wil nog niet zeggen, dat Hij zich daarin geheel veranderde: het is geen verwisseling van natuur, maar eene aanneming van het vleesch, zooals Besor, ééne van de vrijsteden, een tegenbeeld van Christus beteekent. Want de vereeniging van den Zaligmaker, met een voor Hem toebereid lichaam, kan nooit eene verandering in dat lichaam, genoemd worden. Wat meer zegt, het blijft voor mij altijd nog een twijfelachtige zaak, of de Godheid, in vleesch en bloed veranderd, wel een geschikt voorwerp van vertrouwen, of aanbidding zou kunnen zijn, ziende, dat het niet geoorloofd is, op een vleeschen arm te vertrouwen, in het vleesch te berusten, of iets anders dan den Heere onzen God, te aanbidden. Maar God werd in den tabernakel en in den tempel door alle Israëlieten aanbeden, hetzij zij verre of nabij waren, en dat wel iedere keer als er gebeden werd. En God wordt in den tempel der menschelijke natuur, beiden in den hemel daarboven en op de aarde beneden, aanbeden; want „als Hij wederom, den eerstgeborenen inbrengt in de wereld,” zegt Hij, „Dat alle engelen

Gods Hem aanbidden,” en van Sion wordt gezegd :
 „Den Heere, uwen God, zult gij aanbidden.”

Uw ander gezegde – van de Godheid veranderd in de menschheid, en als zoodanig stervende en den geest gevende op het kruishout, schijnt mij toe, geen den minsten grond in de Schrift te hebben, zooals uit het oude en nieuwe testament, beide, kan bewezen worden. Christus is de vervulling van al de beelden onder de wet gegeven, en den inhoud van alle schaduwen. Ik geloof ook, dat de twee bokken, die op den grooten verzoendag gebracht werden, de twee naturen van Christus aanduiden. De eene moest tot een zondoffer geofferd worden, en de andere den Heere levend worden voorgesteld, om verzoening voor hem te doen, en daarna als weggaanden bok in de woestijn worden vrijgelaten. Lev. 16 : 9–10. Als mij tegengeworpen wordt, dat zondaars bij bokken worden vergeleken, en dat daarom de goddelijke natuur er niet door kon worden uitgebeeld, kan ik daarop antwoorden dat zondaars ook bij leeuwen worden vergeleken, en evenwel wordt God, door dat edel schepsel meer dan eens uitgebeeld. En wat meer is, de bok staat op de lijst der reine dieren en de leeuw niet. En verder, de twee vogels, die bij de reiniging van den melaatsche gebruikt werden, schijnen mij toe dezelfde verborgenheid aan te duiden. Een der vogels moest in een aarden vat, over levendig water geslacht worden ; de andere vogel moest levend gehouden, en met cederenhout, scharlaken en hysop gedoopt worden in het bloed van den geslachten vogel. Dan werd de melaatsche daarmede zeven maal besprengd. en vervolgens rein verklaard, waarna men de levende vogel op het open veld moest laten vliegen. Lev. 14 : 4–5. Deze ceremoniële reiniging door de twee vogels, was een schoon voorbeeld van onze zuivering door de twee naturen van Christus,

die onze zonden op zich nam door ééne offerande, en alzoo de verzoening voor ons verwierf. Ééne vogel sterft; de andere ontkomt, gedoopt in het bloed van zijn medgezel. Zoo ook stierf Christus, naar de menschelijke natuur, maar de Godheid stierf niet. „Hij werd gedood naar den vleesche” (of in de menschelijke natuur, niets anders) „maar levendig gemaakt door den Geest.” Als men daarop tegenwerpt, dat van de twee vogels, de eene het lichaam en de andere de ziel des Zaligmakers voorstelden, antwoord ik daarop dat de weggaande bok en de levende vogel, die beide onbeschadigd en ongen-ond ontkwamen, de ziel niet konden uitbeelden, want dat geschiedde met de ziel van Christus niet, die leed, om zoo te spreken, het meest, zooals ieder kind Gods gaarne wil bekennen, die den toorn Gods en de pijnen der hel gevoeld heeft. En die zal ook belijden dat de allergrootste lichaamssmart, niets zijn in vergelijking met „een gewonde geest,” die, zooals de wijze man zegt : „niemand dragen kan.” (eng. vert.) En hij voegt er bij dat „de geest eenes rns, de zwakheden des lichaam, zal ophouden .”

Wat meer zegt, de wet was voor den mensch, niet voor de Godheid. Gods „stem is tot de menschenkinderen” „Vervloekt is hij (d. i. de mensch) die niet blijft in alles wat er geschreven is, in het ‘boek der wet, om dat te doen,” en „de ziel die zondigt, die zal sterven .” Geene, van deze verschrikkelijke uitspraken, bereiken de Godheid, en zoolang dat niet kan bewezen worden, kan ook de verandering van zelfstandigheid, waarvan Mr. Loud spreekt, geen grond hebben. God is de eenige wetgever, maar zelf is Hij hoven alle wetten verheven. Hij „werkt alle dingen, naar den raad Zijns willens,” en Zijne ondoorgrondelijke wil. is de eenige wet voor al de schepselen die “Hij gemaakt heeft, beide boven in den hemel en

beneden op de aarde. En daar nu de geboden der wet en hare bedreigingen, niet zijn voor eenig persoon in de Drieëenheid, noch voor de Godheid in vleesch en bloed veranderd, zoo zal, dunkt mij, ieder moeten toestemmen, dat noch de Godheid, noch de Godheid veranderd in de menschheid, bestemd waren om het leven afteleggen, ter herstelling van den mensch. De geboden, beide der wet en der gerechtigheid, moeten, dat erken ik, ten uiterste toe, worden volbracht. Maar het lijden der Godheid, of de dood der Godheid, in vleesch en bloed veranderd, is nooit voorgekomen onder al de eischen, beide der wet en der gerechtigheid, en daar die dan ook nooit geëischt worden, hebben wij geen reden om te gelooven, dat zulk een eisch ooit gesteld werd. De grootste eisch der wrekende gerechtigheid, is de dood des zondaars, beide naar lichaam en ziel. En de Schrift zegt ons, dat de Borg „ onze zonden in zijn eigen lichaam op het hout, droeg,” dat Hij, „ zijne ziele tot een Schuldoffer gesteld heeft,” en dat Hij „ de straf, die ons den vrede aanbrengt, op zich nam en dat Zijne striemen onze genezing zijn geworden.” Maar, de Eeuwige liefde, in het afgetrokkene beschouwd, kan nooit ellendig zijn ; het Eeuwige leven kan nooit sterven ; Oneindige Heiligheid is onvatbaar voor straf; en de Onstertelijkheid kan geen striemen dragen. Toen Hij als kind geboren werd, was Hij de almachtige God. De Godheid onzes Heeren, vervulde beide den hemel en de aarde, toen Hij „ ter dood gebracht werd .” Naar zijne vleeschwording, daalde Hij uit den hemel neder, terwijl Hij, als God, in den hemel was : Joh. 3 : 13. Het is dus voldoende om te zeggen, dat Christus uit den zade Davids was, naar den vleesche; en in geen anderen zin is Hij het geslachte Davids. Hij leed in het vleesch, 1 Petr. 4 : 1. en in het vleesch werd Hij gedood